

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Nelea Alexandrov

(art. 190 alin. (5) și art. 310 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr.1ra-1012/2022
1-16228164-01-1ra-13072022)

CSJ poate trimite cauza la rejudecare o singură dată; Neînălțurarea dubiilor cu privire la vinovăție de către acuzare după trimiterea cauzei la rejudecare poate fi interpretată doar în favoarea inculpatului. Art. 190 Cod penal - inducerea sau menținerea în eroare poate fi comisă doar în raport cu victima sau succesorul ei.

16 ianuarie 2025

Au judecat anterior cauza judecătoreii

Prima instanță: Dorin Dulghieru

Curtea de apel: Ion Pleșca, Oxana Robu, Elena Cobzac, Stelian Teleuca, Liubovi Brînza, Svetlana Balmuș, Xenofon Ulianovschi, Igor Mînăscuță, Silvia Vrabii, Ion Bulhac, Ghenadie Lîsîi, Mihail Diaconu

Curtea Supremă de Justiție: Petru Ursache, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Nadejda Toma, Petru Moraru, Nicolae Gordilă, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Luiza Gafton, Iurie Bejenaru, Anatolie Țurcan, Ion Guzun, Maria Ghervas, Nicolae Craiu, Victor Burduh

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea Nelei Alexandrov,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Vladislav Gribincea,

Lilia Roic-Botezatu, *judcători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Nelea Alexandrov s-a născut în anul 1981 în r-ul Briceni. Ea a fost acuzată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal (escrocherie) și art. 310 alin. (1) Cod penal (falsificarea probelor într-un proces civil).

2. Nelea Alexandrov a fost apărată de avocații Angela Colțov și Ion Arhiliuc.

3. În prima instanță cauza a fost examinată în procedură generală. La 26 februarie 2014, Nelea Alexandrov a fost achitată pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

4. Cauza a fost trimisă la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție de trei ori, ultima dată la 26 martie 2020. La 08 decembrie 2021, Curții de Apel Chișinău a respins ca nefondat apelul procurorului.

5. La 11 februarie 2022, decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021 a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 13 aprilie 2011, iar cauza penală a fost transmisă în instanța judecată la 10 aprilie 2012. Prima instanță a examinat cauza în perioada 11 aprilie 2012 - 26 februarie 2014. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele: 19 martie 2014 - 10 februarie 2016, 12 august 2016 - 05 iunie 2017, 04 ianuarie - 11 decembrie 2018 și 23 iunie 2020 - 08 decembrie 2021. Curtea Supremă de Justiție a examinat anterior cauza în perioadele: 14 aprilie - 07 iunie 2016, 08 august - 05 decembrie 2017 și 14 februarie 2019 - 26 martie 2020.

7. La 13 iulie 2022, dosarul a ajuns din nou la Curtea Supremă de Justiție.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

8. Nelea Alexandrov a fost acuzată că, în scopul dobândirii apartamentului defunctei Parascovia Vasileva, a falsificat un contract din 07 aprilie 2009, prin care se crea aparența unei datorii de 25.000 de euro a defunctei față de inculpată. După decesul Parascoviei Vasileva, la 12 septembrie 2010, inculpata a depus la 26 noiembrie 2010 o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Buiucani, solicitând transferul apartamentului în proprietatea sa și încasarea sumei de 25.000

de euro, pe care o pretindea a fi datorată. La cererea de chemare în judecată, Nelea Alexandrov a anexat contractul falsificat și o copie a unei cereri prin care Parascovia Vasilieva ar fi constituit un depozit bancar de 20.170 de euro la 7 aprilie 2009, pentru a susține că banii împrumutați fuseseră depuși la bancă.

9. În cadrul ședințelor din 03 și 20 decembrie 2010, inculpata a ascuns decesul Parascoviei Vasilieva și a făcut declarații false referitoare la neexecutarea obligațiilor contractuale de către aceasta. La 20 decembrie 2010, instanța de judecată a dispus recunoașterea dreptului de proprietate al Nelei Alexandrov asupra apartamentului și încasarea sumei de 25.000 de euro. În baza acestei hotărâri, la 14 martie 2011, Nelea Alexandrov a înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului, cauzând daune semnificative moștenitorului defunctei, Oleg Novicov. Acțiunile Nelei Alexandrov au fost calificate conform art. 190 alin. (5) Cod penal.

10. Nelea Alexandrov a fost acuzată că, cunoscând despre decesul Parascoviei Vasilieva, a depus o cerere la Judecătoria Buiucani pentru a obține apartamentul defunctei și încasarea unei datorii de 25.000 de euro, anexând un contract falsificat. În urma unor declarații false făcute de inculpată, instanța a fost indusă în eroare și a dispus transferul proprietății și încasarea sumei respective. Aceste acțiuni au fost calificate conform art. 310 alin. (1) Cod penal.

b. Probatoriul acușării

11. La 26 noiembrie 2010, Nelea Alexandrov a depus o cerere la Judecătoria Buiucani, solicitând transferul unui apartament din proprietatea defunctei Parascovia Vasilieva în proprietatea sa, recunoașterea dreptului de proprietate asupra acestuia, radierea dreptului de proprietate al defunctei și înscrierea dreptului său în Registrul bunurilor imobile. Ea a mai cerut încasarea datoriei de 25.000 de euro (f.d. 23, vol. I). La 26 noiembrie 2010, cererea de chemare în judecată a fost primită spre examinare (f.d. 20 vol. I). În cererea de chemare în judecată nu a fost menționat despre decesul lui Parascovia Vasilieva cu câteva luni mai devreme.

12. Nelea Alexandrov a prezentat instanței civile copia unui contract de împrumut încheiat între aceasta și Parascovia Vasilieva la 07 aprilie 2009. Conform acestui contract, Parascovia Vasilieva a primit cu titlu de împrumut suma de 25.000 de euro, pe care se obliga să o restituie până cel târziu la 07 iulie 2010 (f.d. 25, vol. I). Pe ultima filă a contractului, judecătorul Galina Moscalciuc a adăugat mențiunea „copia corespunde originalului” (f.d. 26, vol. I).

13. Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 03 decembrie 2010, Nelea Alexandrov a solicitat amânarea examinării cauzei, cu citarea repetată a părâtei. La ședința din 20 decembrie 2010, Nelea Alexandrov a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa părâtei, întrucât aceasta fusese citată în mod legal (f.d. 44-48, vol. I). La 20 decembrie 2010, Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău, a admis cererea de chemare în judecată (f.d. 52, vol. I).

14. Conform certificatului nr. 3095, din 29 martie 2011, la 13 septembrie 2010 la Oficiul stare civilă al mun. Chișinău a fost înregistrat decesul Parascoviei Vasileva în baza declarației depuse de Nelea Alexandrov (f.d. 57, vol. I).

15. Conform evaluării efectuate de Oficiul cadastral teritorial Chișinău, valoarea apartamentului ce a aparținut Parascoviei Vasileva era de 195.589 lei.

16. Oleg Novicov, partea vătămată, a relatat instanței că este nepotul defunctei. El a aflat despre decesul Parascoviei Vasileva de la Nelea Alexandrov, care i-a comunicat și despre existența unui testament în care era menționată doar ea. În luna martie anul 2011 el a descoperit că Nelea Alexandrov și Sergiu Alexandrov au devenit proprietarii apartamentului. Atunci a aflat despre contractul de împrumut din 2009 și despre procesul de judecată. Oleg Novicov a precizat că este unicul moștenitor al Parascoviei Vasileva și că testamentul nu a fost întocmit corect, în absența notarului și a sa (f.d. 135, vol. II).

17. Martorii Liubovi Botvina, Galina Vasileva, Andrei Zoti și Nicolae Coreachin au declarat în instanță că pe Nelea Alexandrov nu au cunoscut-o anterior. Ei au mai menționat că, din discuțiile purtate cu Parascovia Vasileva, nu au auzit ca aceasta să aibă datorii (f.d. 151, 153, 155, 189, vol. II).

18. Martorul Raisa Novicova cumnata defunctei, a declarat în instanță că Parascovia Vasileva a moștenit un apartament pe care l-a vândut, iar banii obținuți i-a pus într-un cont bancar. Ea nu știa că Parascovia Vasileva ar fi împrumutat o sumă de bani de la Nelea Alexandrov. La sfârșitul lunii iulie 2010, Parascovia Vasileva a retras suma de 24.000 de euro de pe contul bancar și i-a transmis-o martorului, pentru ea și fiul acesteia, Oleg Novicov (f.d. 157, vol. II).

19. Potrivit scrisorii emise de BC „Mobiasbanca - Groupe Société Générale” SA din 08 mai 2014, depozitul în valoare de 19.000 de euro a fost deschis pe 08 octombrie 2008 de către Parascovia Vasileva. La 06 aprilie 2009, contul a fost închis cu suma de 20.170 de euro, iar la 07 aprilie 2009, suma respectivă a fost transferată într-un alt cont de depozit, fără ca clientul să fi retras banii în numerar (f.d. 139, vol. III).

20. Conform ordonanței procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Igor Buliga, s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptul sustragerii bunurilor din automobilul lui Sergiu Alexandrov, din lipsa componenței de infracțiune (f.d. 145 vol. III).

21. În 2013, Judecătoria Buiucani a respins cererea Nelei Alexandrov privind încasarea datoriei și valorificarea garanției conform unui contract de împrumut și a admis cererea reconvențională a lui Oleg Novicov, declarând nulitatea contractului și revendicând bunul imobil din posesia Nelei și Sergiu Alexandrov. Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea, însă, în 2014, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul celor doi și a casat decizia instanței de apel, restituind cauza pentru rejudecare în instanța de apel (f.d. 152, vol. III). La cererea avocatului părții vătămate, instanța de apel a anexat la dosar decizia [Curtii Supreme de Justiție](#)

din 27 mai 2015, care arăta că recursurile formulate de Sergiu Alexandrov și avocatul Mihail Gutium, în numele Nelei Alexandrov, au fost respinse, iar hotărârile instanțelor inferioare au fost menținute (f.d. 203, vol. III). Instanța a conchis că în instanța de judecată nu a fost prezentat pentru verificare originalul contractului, care ar fi fost sustras de la soții Alexandrov.

b. Probatoriul apărării

22. Inculpata a declarat că o cunoștea pe Parascovia Vasilieva din 2003 și că, începând cu anul 2009, o vizita destul de frecvent, având o relație de prietenie. În 2009, ea i-a acordat un împrumut de 25.000 de euro. După decesul acesteia, a încercat să înregistreze apartamentul pe numele său, iar pentru aceasta a depus o cerere în instanță. Ea a afirmat că contractul de împrumut a fost furat din mașina soțului său și că nu a semnat în locul Parascoviei Vasilieva pe avizul de recepție al citației (f.d. 217, 234, vol. II).

23. La solicitarea apărării, instanța a dispus anexarea mai multor documente, printre care se numără încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 aprilie 2013, potrivit căreia a fost admisă cererea de revizuire formulată de Nelea Alexandrov și casată hotărârea Judecătoriei Buiucani din 15 februarie 2011, prin care a fost constatat faptul juridic că Vasiliev Ivan Alexei este tatăl lui Novicov Oleg Ivan, cereri de chemare în judecată și petiții adresate Ministerului Justiției și Arhivei Naționale, legate de acțiuni în instanță privind validitatea testamentului și a procedurii succesoriale, precum și solicitarea controlului legalității acțiunilor notarului implicat (f.d. 210 -211, 213 vol. II).

24. Martorul Eugenia Bratan a declarat în instanță despre relațiile pe care le avea cu Parascovia Vasilieva și cu Nelea Alexandrov. Ea a menționat că Parascovia Vasilieva i-a povestit despre împrumutul unei sume de bani de la Nelea Alexandrov și despre gajarea apartamentului (f.d. 189, vol. II).

25. Martorul Sergiu Alexandrov a relatat instanței circumstanțele încheierii contractului de împrumut din 07 aprilie 2009, care a fost semnat în apartamentul Parascoviei Vasilieva, în prezența acesteia, a Nelei Alexandrov și a sa. El a precizat că acest contract nu a fost autentificat de notar și nici înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău din cauza lipsei de timp. Ulterior, soția sa, Nelea Alexandrov, a prezentat contractul la notar, iar originalul acestuia a fost furat din automobilul lui Sergiu Alexandrov (f.d. 186, vol. II).

c. Sentința

26. La 26 februarie 2014, Judecătoria Buiucani a achitat-o pe Nelea Alexandrov de acuzațiile de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 310 alin. (1) din Codul penal, pe motiv că nu s-a dovedit existența faptei infracțiunii. În ceea ce privește acuzația de escrocherie (art. 190 alin. (5) Cod penal), instanța a constatat că nu a existat latura obiectivă a infracțiunii, deoarece apartamentul a fost obținut în proprietate pe baza unei hotărâri judecătorești, nu prin inducerea în eroare a părții vătămate. Oleg Novicov nu era proprietar, posesor

sau deținător al apartamentului, ci doar titular al unui certificat de calitate de moștenitor testamentar. Referitor la acuzația de fals (art. 310 alin. (1) Cod penal), instanța a concluzionat că acuzarea nu a prezentat dovezi care să demonstreze că Nelea Alexandrov a falsificat contractul de împrumut din 07 aprilie 2009 și că acest contract fals a fost prezentat în cadrul procesului civil (f.d. 55, 56, vol. III).

d. Prima procedură de apel și dispunerea rejudecării cauzei

27. La 13 martie 2014, avocata Valentina Hriplivaia, în interesul părții vătămatea, a formulat apel împotriva sentinței din 26 februarie 2014, cerând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri care să o considere pe Nelea Alexandrov vinovată de infracțiuni, pe baza probelor și a hotărârilor anterioare, cum ar fi nulitatea contractului de împrumut. În cadrul cercetării judecătorești, avocata a solicitat retragerea apelului.

28. La 13 martie 2014, procurorul în Procuratura sectorului Buiucani, Radion Bordian a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Nelea Alexandrov să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 310 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse de 10 ani de închisoare. Acesta a argumentat că faptele Nelei Alexandrov sunt dovedite de declarațiile martorilor și de circumstanțele legate de împrumutul de 25.000 euro, precum și de imposibilitatea verificării semnăturii Parascoviei Vasilieva pe contractul de împrumut.

29. La 17 martie 2014, partea vătămată Oleg Novicov a depus apel. El a solicitat casarea sentinței din 26 februarie 2014, invocând că instanța de fond nu a luat în considerare anularea hotărârii judecătorești din 20 decembrie 2010 și că Nelea Alexandrov nu a prezentat originalul contractului de împrumut pentru a justifica obținerea apartamentului. Novicov a susținut că acțiunile Nelei Alexandrov de inducere în eroare a instanței și de ascundere a originalului contractului constituie o încercare de a obține apartamentul prin înșelăciune.

30. [La 10 februarie 2016](#), Curtea de Apel Chișinău a admis apelurile formulate de procuror, avocata Valentina Hriplivaia în interesele părții vătămate Oleg Novicov, și partea vătămată Oleg Novicov, casând sentința din 26 februarie 2014 și pronunțând o nouă hotărâre. Nelea Alexandrov a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal (escrocherie) și condamnată la închisoare pentru un termen de opt ani, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip închis pentru femei, și privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere sau de a exercita activități în domeniul gestionării de bunuri și mijloace financiare pe o perioadă de trei ani. De asemenea, Nelea Alexandrov a fost recunoscută vinovată și pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal (falsificarea unui document oficial), dar procesul penal a fost încetat datorită expirării termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

31. La 03 martie 2016, Nelea Alexandrov a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar. La 15 aprilie 2016, avocatul Ion Arhiliuc în interesele Nelei Alexandrov, la fel a depus recurs. Ambii solicită anularea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței. Avocatul a susținut că instanța de apel a judecat cauza în lipsa martorilor și fără a analiza corect probele administrate în prima instanță, iar procesul - verbal nu reflecta cercetarea acestora. El a mai argumentat că decizia instanței de apel nu descria fapta incriminată și că refuzul procurorului de a cerceta probe suplimentare a influențat negativ procesul. În opinia avocatului, copia contractului de împrumut din 07 septembrie 2009, anexat la materialele dosarului civil, care conține mențiunea corespunderii cu originalul făcută de judecător, este o probă cheia care o dezvinovățește total pe Nelea Alexandrov de acuzația de falsificare a acestui contract.

32. La 07 iunie 2016, [Curtea Supremă de Justiție](#) a admis recursurile depuse de Nelea Alexandrov și avocatul Ion Arhiliuc, a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei de către curtea de apel. Instanța de recurs a constatat că instanța de apel nu a asigurat accesul părților la verificarea probelor în mod egal și nu a respectat principiile nemijlocirii, oralității și contradictorialității, deoarece martorii ale căror declarații au fost folosite la condamnare nu au fost audiați. De asemenea, decizia instanței de apel nu a oferit o motivare clară pentru soluția adoptată (f.d. 142, vol. IV).

e. A doua procedură de apel

33. La 05 iunie 2017, [Curtea de Apel Chișinău](#) a respins apelurile depuse de procuror și partea vătămată, menținând sentința. Instanța de apel a subscris argumentelor primei instanțe, subliniind că nu a fost dovedită latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, deoarece acuzarea nu a prezentat probe directe pentru susținerea acuzației și nu a reușit să înlăture dubiile rezonabile privind nevinovăția Nelei Alexandrov. Instanța a mai menționat că litigiul a fost soluționat pe cale civilă prin hotărârea Judecătoriai Buiucani din 30 decembrie 2013, care a declarat nulitatea absolută a contractului de împrumut din 07 aprilie 2009 și a radiat dreptul de proprietate al Nelei Alexandrov asupra apartamentului (a se vedea para. 21). Această hotărâre a fost menținută irevocabil de Curtea Supremă de Justiție în 2015. Referitor la acuzația de falsificare a documentului prevăzut de art. 310 alin. (1) Cod penal, instanța de recurs a conchis că nu poate fi invocată falsificarea unui document sau utilizarea unui document fals într-un proces civil, în condițiile în care neautenticitatea documentului nu a fost demonstrată printr-o expertiză judiciară (f.d. 84, 85 vol. V).

34. La 13 iulie 2017, decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder. Procurorul solicita casarea integrală a deciziei și remiterea la rejudecare în instanța de apel. Procurorul a contestat motivarea instanței de apel, în special aprecierea mijloacelor

de probă, invocând că instanța de apel nu a dat răspuns argumentelor invocate de apelanți și nu a dat aprecierea probelor suplimentare prezentate.

35. La 07 august 2017, avocata Valentina Hriplivaia a contestat decizia instanței de apel în interesul părții vătămate Oleg Novicov, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie recunoscută vinovată de infracțiunile incriminate. Avocata a cerut și admiterea acțiunii civile înaintate de Oleg Novicov. În motivarea recursului, aceasta a contestat modul în care instanța de apel a cercetat și a apreciat probele prezentate de acuzare, considerând că nu au fost examinate în mod corespunzător și că nu a fost acordată atenția necesară probelor ce confirmă vinovăția Nelei Alexandrov.

36. [La 05 decembrie 2017](#), Curtea Supremă de Justiție a admis recursurile, a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei de către aceiași instanță. Instanța de recurs a ajuns la concluzia că instanțele inferioare au adoptat hotărâri motivate și consistente cu soluțiile pronunțate. Motivarea acestora contrazice dispozitivul hotărârilor, ceea ce a dus la o lipsă de coerență între raționamentele invocate și deciziile luate. Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, ceea ce a afectat procesul de judecată și a creat îndoieli asupra legalității soluțiilor adoptate.

g. A treia procedură în apel

37. La 11 decembrie 2018, [Curtea de Apel Chișinău](#) a admis cererea avocatului Valentina Hriplivaia (a se vedea para. 27) și a dispus încetarea procedurii de apel în această privință. De asemenea, ea a admis apelul procurorului și a casat sentința anterioară. Instanța a pronunțat o nouă hotărâre prin care Nelea Alexandrov a fost achitată de acuzațiile de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) și art. 310 alin. (1) Cod penal. Instanța a conchis că faptele Nelei Alexandrov nu îndeplinesc elementele constitutive ale infracțiunilor imputate.

38. La 11 decembrie 2018, procurorul Dorina Tăut din Procuratura de circumscripție Chișinău a depus un recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel. Procurorul a contestat motivarea instanței de apel, în special aprecierea mijloacelor de probă. Acesta a invocat că instanța de apel nu a răspuns corespunzător argumentelor invocate de apelanți și nu a oferit o apreciere justă probatoriului prezentat de acuzare, ceea ce ar fi influențat corectitudinea soluției pronunțate.

39. [La 26 martie 2020](#), Curtea Supremă de Justiție a admis recursul și a casat decizia instanței de apel, dispunând rejudecarea cauzei de către curtea de apel. Instanța de recurs a constatat că instanțele inferioare au concluzionat nevinovăția Nelei Alexandrov în comiterea infracțiunii de escrocherie fără a analiza în mod corect și coroborat probele disponibile. De asemenea, instanța de apel a omis să verifice argumentele apelanților și să motiveze corespunzător admiterea sau respingerea acestora. În plus, declarațiile martorilor audiați la etapa urmăririi

penale și în prima instanță nu au fost apreciate corect, iar instanța de apel a comis o eroare de procedură menționând două temeuri de achitare, care se exclud reciproc. Drept consecință, dispozitivul sentinței contravine raționamentelor expuse în partea descriptivă a hotărârii.

f. A patra procedură în apel

40. La 08 decembrie 2021, [Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău](#) a admis cererea avocatei Valentina Hriplivaia, dispunând încetarea procedurii de apel în această privință și respingând ca nefondat apelul procurorului. Instanța de apel a subliniat că prima instanță, în urma analizei declarațiilor inculpatei, părții vătămate și martorilor, precum și a probelor materiale, a stabilit corect nevinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor de escrocherie și falsificare de documente, întrucât nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Instanța de apel a menționat că acțiunile Nelei Alexandrov nu întrunesc elementele obiective ale infracțiunii de escrocherie, în special acțiunea de sustragere, având în vedere că dreptul de proprietate asupra imobilului a fost dobândit în baza unei hotărâri judecătorești din 20 decembrie 2010, emisă de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău. De asemenea, nu s-a demonstrat că Nelea Alexandrov ar fi realizat acțiuni de înșelăciune a lui Oleg Novicov. Instanța a concluzionat că nu a fost dovedită falsificarea contractului de împrumut de 25.000 euro, garantat cu apartamentul, și că originalul acestui contract a fost confirmat de instanța de judecată prin certificarea copiei anexate la cauza civilă (a se vedea para. 12).

41. Instanța de apel a subliniat că litigiul a fost soluționat pe cale civilă prin hotărârea din 30 decembrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, care a declarat nulitatea contractului de împrumut din 07 aprilie 2009 și a radiat dreptul de proprietate al Nelei și Sergiu Alexandrov asupra apartamentului. Această hotărâre a fost menținută de Curtea Supremă de Justiție în 2015, iar Oleg Novicov a fost repus în drepturi, fără a mai avea pretenții față de inculpată.

42. Cu referire la învinuirile în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a constatat că nu se poate invoca falsificarea documentului și prezentarea unui document fals într-un proces civil, deoarece neautenticitatea contractului de împrumut din 07 aprilie 2009 nu a fost confirmată printr-o expertiză judiciară. Astfel, instanța a relevat că neveridicitatea contractului, al cărui original nu a fost prezentat, nu a fost demonstrată printr-un raport de expertiză.

43. La 11 februarie 2022, procurorul Dorina Tăut a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei. Recursul se bazează pe art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală. Procurorul a susținut că instanța de apel a evaluat eronat probele acuzării și nu a ținut cont de declarațiile părții vătămate și ale martorilor. De asemenea, procurorul a criticat concluzia instanței de apel că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, afirmând că acțiunile Nelei Alexandrov constituie escrocherie, întrucât aceasta a

ascuns intenționat decesul pârâtei și a obținut bunuri în mod ilicit, prin înșelăciune, în cadrul unui proces civil.

44. În opinia procurorului, intenția inculpatei de a dobândi ilicit bunuri prin înșelăciune s-a materializat în momentul în care aceasta a reușit să inducă instanța în eroare cu privire la circumstanțele reale ale cauzei. Astfel, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, având convingerea greșită că Parascovia Vasilieva îi era datoare inculpatei cu suma de 25.000 de euro, a recunoscut dreptul de proprietate al Nelei Alexandrov asupra apartamentului acesteia și a dispus încasarea sumei respective în beneficiul inculpatei.

45. În legătură cu acuzația adusă inculpatei pentru infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, acuzarea a subliniat că latura obiectivă a infracțiunii s-a realizat prin falsificarea și prezentarea unor probe false de către inculpată, cu scopul de a obține dreptul de proprietate asupra apartamentului lui Parascovia Vasilieva. Acuzarea susține că inculpata a urmărit însușirea bunurilor moștenite de Oleg Novicov, prezentând probe false pentru a obține o hotărâre favorabilă în instanța de judecată. Curtea Supremă de Justiție a constatat deja anterior că tranzacția din contractul de împrumut din 07 aprilie 2009 a fost una aparentă, fără intenția de a produce efecte juridice, fiind astfel nulă conform legii.

46. La 13 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat depunerea referinței. Pe 12 august 2022, avocatul Ion Arhiliuc a depus referință, pledând pentru respingerea recursului, întrucât instanța de apel a examinat în detaliu motivele invocate de procuror, iar în recurs nu se poate face reaprecierea probelor. La 16 august 2022, avocata Valentina Hriplivaia, în numele părții vătămate Oleg Novicov, a depus o referință în care a solicitat inadmisibilitatea recursului. Avocata a subliniat că, având în vedere împăcarea părților, partea vătămată este de acord cu sentința primei instanțe și cu decizia instanței de apel contestate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

47. Cererea de recurs a fost depusă până la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;”

48. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„**Articolul 434. Limitele judecării recursului**

Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

49. Articolul 190 alin. (5) Cod penal, la momentul săvârșirii infracțiunii, prevedea următoarele:

„Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită în proporții deosebit de mari,

se pedepesc cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.”

50. Articolul 310 alin. (1) Cod penal, la momentul săvârșirii infracțiunii, prevedea următoarele:

„Falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces în procesul civil de către un participant la proces

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 800 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

51. Recursul examinat a fost declarat în termenul de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică a fost depus în termen.

52. Conform sensului art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul emite actul de dispoziție conform legii procesuale penale în vigoare la ziua emiterii lui. Alin. (2) al aceluiași articol permite caracterul ultraactiv al legii procesual-penale, însă doar cu condiția că caracterul ultraactiv este prevăzut de legea nouă. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 a schimbat fundamental temeiurile și procedura de judecare a recursurilor împotriva deciziilor instanței de apel, iar această legea conține o normă de acordare a caracterului ultraactiv al prevederilor abrogate prin Legea 246/2023, însă norma în cauză se referă doar la temeiurile de recurs. Prin urmare, toate celelalte schimbări aduse procedurii de examinare a recursurilor prin Legea nr. 246/2023, inclusiv cele privind admisibilitatea recursului, limitele judecării recursului și decizia instanței de recurs, se vor aplica și recursurilor care au fost declarate până la 01 septembrie 2023.

53. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs. De asemenea, ea nu permite instanței de recurs să verifice oportunitatea unei soluții judecătorești date de instanța de fond sau apel atât timp cât aceasta este legală (*mutatis mutandis* decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), para. 85).

54. Procurorul solicită trimiterea cauzei la rejudecare. Cauza a fost deja trimisă anterior la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție de trei ori. Conform art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecarea poate fi dispusă o singură dată. Art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală a fost dat într-o nouă redacție prin Legea nr. 246/2023, iar modificările au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. Legea 246/2023 nu face distincție între rejudecările dispuse până la 01 septembrie 2023 și cele dispuse după această dată. Scopul limitării numărului trimiterilor la rejudecare este de a reduce durata examinării cauzelor. Având în vedere scopul acestei norme, ar fi contrar spiritului acestei modificări dacă trimiterile la rejudecare dispuse până la 01 septembrie 2023 nu ar fi fost luate în calcul. Prin urmare, după ce a trimis o dată cauza la rejudecare, indiferent de data dispunerii rejudecării, Curtea Supremă de Justiție nu mai poate să trimită cauza la rejudecare. Aceasta nu afectează cu nimic dreptul la apărare sau drepturile victimei infracțiunii, având în vedere că, conform art. 427 alin. (3) și art. 433 alin. (4) Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție poate organiza ședințe publice și reanaliza probele conform procedurii instanței de apel. De asemenea, noua lege nu interzice Curții Supreme de Justiție să înrăutățească situația acuzatului în urma admiterii recursului acuzării împotriva deciziei instanței de apel. Prin urmare, chiar dacă recursul ar fi fost întemeiat, solicitarea procurorului de a trimite cauza la rejudecare nu poate fi admisă. Carențele eventuale urmează a fi corectate de către Curtea Supremă de Justiție (încheierea CSJ [nr. 1ra-1750/2023](#), para. 36).

55. Recursul este depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală în vigoare până la 01 septembrie 2023. Procurorul pretinde că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului și decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Instanța de recurs reiterează cele menționate în para. 100 din decizia sa nr. [1ra-854/2022](#):

„simplul fapt al dezacordului cu motivarea instanței de apel nu cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6) al Codului de procedură penală, iar temeiul invocat de recurent că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ar trebui interpretat ca o obligație a instanței de apel să combată convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței. El nu poate fi interpretat ca obligând instanța să combată argumentele care nu pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 din CEDO (a se vedea hotărârile CtEDO [Moreira Ferreira v. Portugalia \(nr. 2\)](#), 2017, § 84; [S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România](#), 2013, § 40). De asemenea, instanța de apel poate, printr-o declarație generală, să respingă argumentul invocat în apel, subscriind motivării convingătoare a primei instanțe pentru respingerea argumentului respectiv (a se vedea hotărârile CtEDO [Garcia Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26; [Stepanyan v. Armenia](#), 2009, § 35).”

56. Deși recurentul invocă faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului, acesta nu specifică concret asupra căror motive instanța de apel a omis să se pronunțe.

57. Instanța de apel a concluzionat că faptele incriminate Nelei Alexandrov, în temeiul art. 190 alin. (5) și art. 310 alin. (1) Cod penal, nu constituie infracțiuni. Argumentele instanței de apel au fost convingătoare, iar recursul procurorului, care se opunea aprecierii probelor, nu constituie un temei pentru casarea hotărârii. Instanța a subliniat că, pentru a exista infracțiunea de escrocherie, victima trebuie să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a realității. În acest caz, acuzarea nu a prezentat dovezi convingătoare că Nelea Alexandrov ar fi indus în eroare victima sau succesorul acesteia, iar dubiile rezonabile privind nevinovăția sa nu au fost înlăturate.

58. La 30 decembrie 2013, Judecătoria Buiucani a respins acțiunea lui Nelea Alexandrov împotriva lui Oleg Novicov privind încasarea unei datorii și a declarat nulitatea absolută a contractului de împrumut din 07 aprilie 2009. Sentința a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 mai 2015. În ultima decizie a fost constatat faptul că soții Alexandrov nu au putut prezenta în instanța de judecată originalul contractului, pentru a verifica corespunderea copiei cu originalul, deoarece originalul ar fi fost sustras.

59. Deși contractul a fost declarat nul într-o procedură civilă, în lipsa unei expertize judiciare, instanța de apel nu a putut stabili cu certitudine falsificarea documentului. Chiar dacă Nelea Alexandrov a depus o copie a contractului de împrumut, autentificată de judecătorul Galina Moscalciuc (a se vedea para. 12), care a menționat că copia corespunde cu originalul, acest fapt nu poate fi interpretat că contractul prezentat judecătorului, în baza căreia a fost autentificată copia, era fals. Argumentele procurorului în acest sens nu sunt suficiente pentru a înlătura dubiile persistente chiar și după trei trimiteri a cauzei la rejudecare. Acestea nu pot fi interpretate decât în favoarea inculpatului.

60. Prin urmare, recursul procurorului este vădit neîntemeiat.

61. Din motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Lilia Roic-Botezatu